

Koersdocument 2023-2028

Toekomst Stichting Erfgoedhavens Rotterdam

Vastgesteld 24 november 2022

Over Erfgoedhavens Rotterdam

- Van én voor (water)bewoners, bezoekers en bedrijven die in het Maritiem District Rotterdam de historische, actuele en toekomstige ontwikkelingen van vervoer te water kunnen ervaren
- **OPROEP** : gezocht meedenkers én meedoeners om Erfgoedhavens Rotterdam *top of mind* te maken ... !

Mission Statement

In het dynamische Maritiem District Rotterdam is Stichting Erfgoedhavens Rotterdam (EHR) de bruisende en ondernemende organisatie waar historische, actuele en toekomstige ontwikkelingen van vervoer te water centraal staan.

Als betrouwbare schatbewaarder van historische varende erfgoedschepen in Rotterdam geeft EHR vanuit het verleden betekenis aan het Rotterdam van nu en later. De kerncollectie erfgoedschepen waarvoor EHR ligplaatsen biedt, vormt de basis, die verder wordt versterkt door samenwerking met andere erfgoedinstellingen in de stad en daarbuiten.

Vanuit een karakteristieke thuisbasis aan het Haringvliet (te midden van een keur aan erfgoedschepen) vertelt EHR de verhalen van vervoer over water, waardoor de Rotterdamse haven al eeuwenlang zorgt voor bedrijvigheid, ondernemerschap, werkgelegenheid, innovatie en welvaart.

Met een spraakmakend en gevarieerd programma van erfgoedschepen en activiteiten gericht op alle (water)bewoners, bedrijven en bezoekers van Rotterdam, streeft het EHR naar samenbrengen van de kennis over en waardering voor vervoer te water.

Bezoekers uit de regio - en daarbuiten - ervaren in de door de EHR beheerde havens waarom erfgoedschepen meer zijn dan alleen Hollandse Glorie.

Kernwaarden: Kwaliteit, Kennis & Kunde, Ondernemerschap

Aanleiding

Aanleiding

Dit document dient om met diverse stakeholders in gesprek te gaan over de toekomstige koers van stichting Erfgoedhavens Rotterdam, over wat de Stichting EHR met hen gezamenlijk kan bereiken om dit gebied ‘a place to be voor Rotterdam’ te laten zijn.

Aanpak

De inhoud is tot stand gekomen aan de hand van meerdere verkennende interviews met direct betrokkenen (zie het overzicht op sheet 30), een workshop met leden van Raad van Toezicht op 7 juni 2022 en op basis van deskresearch aan de hand van bestaande notities en informatie. Directeur Rein Schuddeboom heeft ons tussentijds van input voorzien en meegekeken en/of van feedback voorzien.

“We willen iedereen bedanken die haar / zijn bijdrage aan dit Koersdocument 2023-2028 heeft geleverd en ons van inspiratie en positieve energie heeft voorzien om EHR in de toekomst te laten bruisen... Dat zorgde ervoor dat het ook bij ons ging bruisen... !”

Hoogtepunten 2015 – 2022

Behaalde successen

1. Verkrijgen van de eerste overeenkomst voor een periode van 5 jaar met gemeente Rotterdam
2. Afsluiten van de tweede (vervolg)overeenkomst voor 10 jaar met gemeente Rotterdam, inclusief goede afspraken
3. Zorgen voor een gezonde financiële basis
4. Wegnemen van achterstallig onderhoud, zowel fysiek als inhoudelijk
5. Realisatie van het 'Pilotponton' in de Wijnhaven en een wandelroute over het water

Problemen

1. Onbekendheid van het belang van het behoud van varend erfgoed bij stakeholders en het grote publiek
2. Geen eenduidig aanspreekpunt binnen gemeente Rotterdam voor toekomst Erfgoedhavens
3. Aansluiten van de schepen op het riool

Drivers & Restrainers

Drivers

- ‘Iedereen’ is verliefd op het gebied en ziet kansen en mogelijkheden
- EHR bevindt zich op een prachtige locatie in hartje Rotterdam
- EHR heeft een echte Rotterdamse hands-on mentaliteit met veel kennis en kunde over erfgoedhavens en – schepen
- Kansen in en om Rotterdam voor extra financiering zouden beter benut kunnen worden

Restrainers

- Gemeente Rotterdam heeft nog geen echte visie op de potentie van het water en kadegebruik in het Maritiem District Rotterdam
- EHR heeft geen scherp eigen toekomstbeeld
- EHR is een kleine organisatie met minder financiële armslag en weinig ruimte voor ondernemerschap
- EHR is niet zichtbaar en heeft een lage naambekendheid
- Veel liggers hebben een traditionele instelling en willen geen verandering

Wat betekent dit?

- We moeten met EHR (en het gebied) aan de slag, want anders verandert er niets en kan EHR zich niet verder ontwikkelen als voor- en achtertuin van het centrum van Rotterdam
- Gezamenlijke toekomstvisie van het gebied én van de rol en positie van de stichting is noodzakelijk!

“Stichting EHR stelt zich kwetsbaar op.”

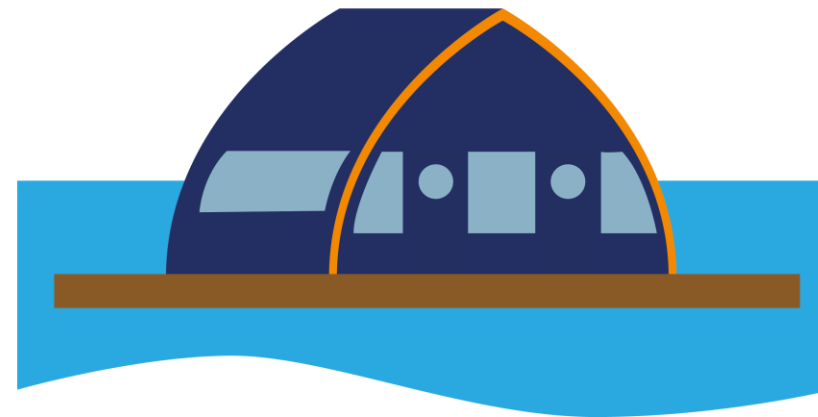
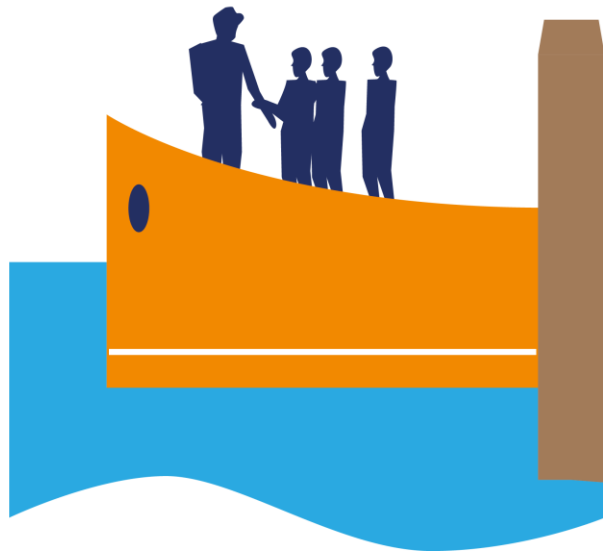
Droom EHR 2040

Brug

Hoe komen we van Droom naar Uitvoering?

Doelstellingen 2023 – 2028

“We gaan voor goud; we zijn niet tevreden met brons!”

Randvoorwaarden

1. Organisatie en stakeholdersmanagement
2. Gezonde financieringsmix
3. Communicatie & PR

1. Collectie op orde

Inhoud:

- Beste collectie erfgoedschepen van Nederland met ruimte voor schepen van de toekomst!
- Maak top 50 AAA schepen en 50 AA en 50 A schepen, differentiatie bepaalt kwaliteit
- Start collectieherwaarderings traject met daarna vijfjaarlijkse APK voor erfgoedschepen
- Zorg voor duidelijk beleid voor toekenning ligplaatsen (museale) erfgoedschepen en gastschepen
- Gericht op interactie en beleving, dus 10 dagen per jaar Open Dagen
- Veel aandacht voor restauratie
- Elk schip vaart jaarlijks (wisseling van ligplaats?)
- Upgraden faciliteiten met thema's verduurzaming, innovatie, klimaat, ambacht & educatie, veiligheid
- Stel beleid op samen met gemeente Rotterdam om speculatie woonschepen tegen te gaan (ligplaatsenbeleid!)

1. Collectie op Orde

Randvoorwaarden: schoon, heel en veilig

Resultaat:	Opstellen collectie- en gastschepenplan met instelling 'Welstandscommissie voor varende erfgoedschepen'
Planning:	2023
Met wie samen:	Liggers, gemeente Rotterdam en Stichting Varend Erfgoed Nederland
Budget:	nog nader uit te werken

“De mooiste erfgoedschepen - ‘de Mona Lisa’s - zijn in Rotterdam te bewonderen”

2. Veelzijdig en attractief actueel aanbod van activiteiten

Inhoud:

- Haak aan bij bestaande evenementen als Open Monumentendag en Wereldhavendagen
- Organiseer elk jaar het 'Varend Vervoer Festival' samen met partijen als Binnenvaart-organisaties, TUD, EUR, RDM Campus
- Benut de buitenruimte optimaal door waar mogelijk een looproute te creëren ten koste van de parkeerplekken (tussen de erfgoedhavens en de straat)
- Geschiedenis lijn van varend vervoer 'van erfgoed naar zonneschepen'
- Maak een Horecaplan voor het Maritiem District Rotterdam

2. Veelzijdig en attractief actueel aanbod van activiteiten

Resultaat:	Een jaaragenda met activiteiten
Planning:	Gereed voor 1 januari 2024
Met wie samen:	Liggers, huurders, gemeente Rotterdam en Rotterdam Partners
Budget:	nog nader uit te werken

“De collectie is niet alleen van de sloopseigenaren, maar van alle Rotterdammers”

3. Midden in de Rotterdamse samenleving

Inhoud:

- EHR is een betrouwbare partner
- EHR legt verbindingen en zoekt naar kruisbestuivingen
- EHR wil zaken doen met alle stakeholders rondom het Maritiem District Rotterdam
- EHR wil vooral samen met andere partijen optrekken, dus belangrijk om te bepalen ‘wat willen en kunnen we zelf?’ en ‘waarvoor hebben wij andere partijen nodig?’
- EHR wil een stem in het publieke debat hebben over de ontwikkeling van het Maritieme District Rotterdam
- EHR is deelnemer in het Directeurenoverleg Rotterdamse Kunstinstellingen
- EHR is een belangrijke partner in de ambities van de stad om het Maritiem District Rotterdam te laten ontwikkelen tot een grote toeristische attractie

3. Midden in de Rotterdamse samenleving

Resultaat:	Afstemming en vervolgens instemming Koersdocument en Uitvoeringsagenda
Planning:	2022 en 2023
Met wie samen:	Liggers, grote huurders, gemeente Rotterdam, Maritiem Museum Rotterdam, grote huurders, Stadswerf Koningspoort, Stichting Maritiem District Rotterdam
Budget:	n.v.t. komt uit regulier budget EHR

“EHR ontzorgt Rotterdam en Rotterdam faciliteert EHR”

4. Werkgebied kern met 'dependances'

Inhoud:

We maken onderscheid in type havens:

- AAA** De beste (museale) Erfgoedschepen (= Rotterdam Museumhaven = incl. Veerhaven) + Kroonjuweel. Waarschijnlijk wenselijk om samen met gemeente Rotterdam en ontwikkelaars een totaal plan voor 'Museum Haven 2040' op te stellen. (Het plan gaat over: looproutes, parkeren niet op straat, groene oevers, riolering, walstroom, juiste informatie, agenda met evenementen, Open Erfgoedscheepdagen)
- AA** Gasthavens voor (museale) Erfgoedschepen (deel van Museumhaven = incl. Veerhaven)
- A** Verhuringen Boerengat & Buizengat (Jh de Rotterdamse Admiraliteit)
- B** Modern vervoer te water (Rijnhaven en RDM)
- C** Passantenhavens (Binnenhaven & Buizengat, Entrepothaven)
- D** Flankerende activiteiten (Leuvehaven, Rivier en Rijnhaven)
- E** Delfshaven(faciliterend)
- F** Op termijn het stedelijk deel van De Rotte

Uitgangspunt bij alle bovenstaande havens: EHR is dé ontwikkelaar en beheerder van het water op basis van een huurovereenkomst met de gemeente Rotterdam en alleen schepen die kunnen varen zijn welkom!

Echter, de uitzondering bevestigt de regel, bv. The Red Apple Marina past prima!

4. Werkgebied kern met 'dependances'

Resultaat:	Duidelijkheid over type functies die diverse havens hebben Toekomstplan Museum Haven Rotterdam 2040; de voor- en achtertuin van het centrum van Rotterdam (verblijfruimte!)
Planning:	Ligplaatsenplan 2023 opstellen in overleg met gemeente Rotterdam en EHR
Met wie samen:	Liggers en grote huurders en gemeente Rotterdam
Budget:	nog nader uit te werken

“EHR moet meer zijn dan een camping op het water!”

5. Operationele taken EHR: 'Stadshavensdienst'

Inhoud:

- Havenmeester
- Contactpersoon liggers en grote huurders
- Sparringpartner alle stakeholders
- Gedelegeerd opdrachtgever voor baggeren
- Walstroom en riolering voor alle erfgoedschepen
- Onderhoud palen en steigers
- Veiligheid en milieu
- Communicatie

5. Operationele taken EHR: 'Stadshavensdienst'

Resultaat:	Uitvoeringsagenda 2024 – 2028 met elk jaar een aanpassing waar nodig
Planning:	2023
Met wie samen:	Liggers, grote huurders, Maritiem Museum, gemeente Rotterdam
Budget:	n.v.t. komt uit regulier budget EHR

“Ontzorgt de EHR de gemeente Rotterdam of zou de gemeente EHR moeten ontzorgen?”

Randvoorwaarden

A. Organisatie en stakeholdermanagement

Inhoud:

- Nieuwe organisatiestructuur
- Aandacht voor stakeholdersmanagement, vooral regulier overleg met gemeente Rotterdam
- Instellen van een klankbordgroep (STC, Stichting Maritiem District Rotterdam, Stadswerf Koningspoort, Maritiem Museum Rotterdam)
- Instellen van een ‘klantenoverleg’ (liggers en grote huurders)
- Voorstel nieuwe structuur:
 - Halfjaarlijks Bestuurlijk Overleg met gemeente Rotterdam
 - RvT (bestaand)
 - Directie (bestaand)
 - ‘Klanten’ overleg (liggers en grote huurders)
 - Klankbordgroep (Stakeholders)

Randvoorwaarden

A. Organisatie en stakeholdermanagement

Resultaat:	Nieuwe organisatiestructuur succesvol geïmplementeerd
Planning:	2023
Met wie samen:	Liggers, grote huurders, Maritiem Museum Rotterdam, gemeente Rotterdam en Stichting Maritiem District Rotterdam
Budget:	nog nader uit te werken

“We staan voor transitie en we weten dat we over tien jaar niet hetzelfde zullen zijn.”

Randvoorwaarden

B. Gezonde financieringsmix

Inhoud:

- Herijking huurovereenkomst met gemeente Rotterdam (Veerhaven onderdeel van EHR maken)
- Herijking huurpenningen grote huurders
- Herijking huurbedragen erfgoedschepen
- Herijking passantengelden
- Fondsenplan Sponsoring opstellen (Postcodeloterij, Stichting Verre Bergen, Stichting Droom en Daad, DeltaPortdonatiefonds, De Grootfonds en andere) vooral voor Projectsponsoring
- Het streven is dat Top 50-erfgoedschepen gesubsidieerd worden bij renovatie. Wel met randvoorwaarde dat deze schepen regelmatig te bezoeken zijn (ópen dagen erfgoedschepen')

Randvoorwaarden

B. Gezonde financieringsmix

Resultaat:	Nieuwe financiële afspraken met gemeente Rotterdam en aantrekken externe sponsoring
Planning:	In 2023 start bestuurlijke gesprekken met gemeente Rotterdam en fondsenwerving
Met wie samen:	gemeente Rotterdam
Budget:	nog nader uit te werken

“Waarom krijgt Boijmans miljoenen steun en de erfgoedschepen – het DNA van Rotterdam - slechts een fooi!”

Randvoorwaarden

C. Communicatie & PR

Inhoud:

- Aandacht voor het programma met veelzijdig en gevarieerd aanbod voor activiteiten (zie punt 2)
- Stel communicatieplan met activiteitenkalender op
- Herijken huisstijl
- Actualisatie website
- Aanhaken bij relevante evenementen
- Opbouwen van relatie met media door actieve mediabenedering
- Community building door o.a. inzet sociale media, digitale nieuwsbrief (extern/stakeholders en intern/liggers)

Randvoorwaarden

C. Communicatie & PR

Resultaat:	Communicatieplan gericht op meer zichtbaar zijn en meer naambekendheid genereren
Planning:	2023
Met wie samen:	gemeente Rotterdam
Budget:	nog nader uit te werken

“Van ‘be good and tell it’ naar ‘be good and let others tell it’”

Wat willen in 2023 zeker gerealiseerd hebben?

1. Opstellen collectie- en gastschepenplan met instelling 'Welstandscommissie voor varende erfgoedschepen'
2. Jaaragenda EHR
3. Afstemming en vervolgens instemming Koersdocument en Uitvoeringsagenda
4. Toekomstplan Museum Haven Rotterdam 2040; de voor- en achtertuin van centrum van Rotterdam (verblijfsruimte!)
5. Uitvoeringsagenda 2024 – 2028 met elk jaar aanpassing waar nodig
6. Nieuw organisatiestructuur succesvol geïmplementeerd
7. Nieuwe financiële afspraken met gemeente Rotterdam en aantrekken externe sponsoring
8. Communicatieplan gericht op meer zichtbaar zijn en meer naambekendheid genereren

“Met meer focus een beter resultaat”

Kritische succesfactoren

- Budget / financiën
- Capaciteit
- Top of mind
- Aandacht
- Betrokkenheid stakeholders
- Samenwerking gemeente Rotterdam

'Koersdocument 2023 – 2028', what's next?

- *conceptplanning* -

- oktober 2022 Verkennend gesprek met Vera Bouman en enkele collega's
- november 2022 Draagvlaksessies
 - Gesprekpartners Henk
 - Stakeholders EHR incl. top gemeente Rotterdam
- december 2022 Werven en benoemen in samenspraak met gemeente Rotterdam Projectleider Toekomstvisie EHR
- januari 2023 Officiële start uitwerking Toekomstvisie EHR door wethouder Binnenstad en voorzitter RvT

Bijlage 1: Overzicht interviews

1. Stichting Erfgoedhavens Rotterdam, alle leden Raad van Toezicht
2. Stichting Erfgoedhavens Rotterdam, Rein Schuddeboom, directeur
3. Stichting Erfgoedhavens Rotterdam, het team
4. Maritiem Museum Rotterdam, Bert Boer, directeur
5. Vereniging van Liggers, Martin Pot en Hanneke te Niet
6. Gemeente Rotterdam, Henk de Kok, operationeel vanuit Vastgoed
7. Gemeente Rotterdam, Vera Bauman, programmamanager Opgave Water
8. Stichting Maritiem District, Sander Waterfall
9. Stadswerf Koningspoort, Hendrik Jan Vos

